संस्कृतभारती (उत्तरतमिल्नाडु)

परीक्षा – गीताप्रवेश-प्रथमपर्यायः

(Gita PraveshaH Semester 1)

(पुस्तकम् - गीताप्रवेशः - प्रथमभागः)

अवधिः - घण्टाद्वयम् **अङ्काः 70**

कटकमासः - शुभकृत्संवत्सरः ५१२४ **जूलै - 2022**

नाम _____

(full name with initials / surname)

जङ्गमदूरवाणीसं.(Mobile. No.)_____

पञ्जीकरणसङ्ख्या(Regn. No.)_____

वासप्रदेशः (Res. Area) _____

परीक्षाकेन्द्रम्(Exam centre) _____

1) **सन्धिं विभज्य सन्धिनाम लिखत।** **6**

क) अब्जम् ख) अन्वेषणम् ग) शयनम्

घ) जगज्जननी ङ) नवोढा च) सङ्कल्पः

2) **सन्धिं कृत्वा सन्धिनाम लिखत।** **6**

क) सखी + ऐश्वर्यम् ख) सद् + कारः =

ग) मानम् + न घ) जल्पन् + एति =

ङ) ते + आगताः च) रामः + आगच्छति=

3) **यत्र प्रकृतिभावसन्धिः तत्र √ इति चिह्नेन अङ्कयत।** **1.5**

अ) साधू एतौ ( )

आ) वन्दे अहम् ( )

इ) कवी आगतौ ( )

4) **प्रत्याहारं लिखत।** **1.5**

अ) वर्गीय-चतुर्थव्यञ्जनानि

आ) अनुनासिकवर्णाः

इ) इ, उ, ऋ, ऌ

5) त्रिषु सन्दर्भेषु सन्धिः नित्यं कर्तव्यः। सोदाहरणं वाक्यमिदं समर्थयत। **5**

6) रेखाङ्कितेषु पदेषु कुत्र णत्वप्राप्तिः भवति कुत्र न इति परिशील्य शुद्धं पदं लिखत। **4**

१) विद्वांसः ईक्षकानां / ईक्षकाणां सन्देहनिवारने / सन्देहनिवारणे लग्नाः सन्ति।

२) सः पत्रानि / पत्राणि पुनः पुनः पठन् / पठण् अस्ति।

३) मया दूरभाषनेन / दूरभाषणेन सम्भाषनीयं / सम्भाषणीयं वा?

४) पितुः दर्शनमात्रेन / दर्शणमात्रेण / दर्शणमात्रेन बालकः आनन्देन कूर्दितवान्।

7) साधु उत असाधु इति निर्दिशत। **4**

१) कृष्णेन – अत्र णत्वस्य निमित्तं ऋकारः।

२) रटनम् – अत्र टकारः अडादिभिन्नः अतः णत्वं न सम्भवति।

३) अखण्डं पदं नाम असमस्तं पदम् ।

४) आङ्-उपसर्गः णत्वानुकूली ।

8) आवरणे स्थितस्य प्रयोजककर्तुः साहाय्येन णिजन्तवाक्यानि लिखत । **5**

उदा – बालकः विद्यालयं गच्छति। (माता)

माता बालकं विद्यालयं गमयति ।

१) लतायाः पुष्पं पतति । (भगिनी)

२) पुरोहितः पूजां करोति । (यजमानः)

३) शुनकः धावति । (बालकाः)

४) कालिदासः उत्कृष्टकाव्यानि अलिखत् । (वाग्देवी)

५) चित्रं तत्रैव तिष्ठति । (अनुजः)

9) अधो दत्तानि वाक्यानि क्तप्रत्ययान्तेन परिवर्त्य लिखत। **5**

रमेशः प्रातः उत्थाय योगाभ्यासं कृतवान् । ततः सः स्नात्वा मात्रा सह उपविश्य भगवद्गीतायाः प्रथमाध्यायस्य दश-श्लोकान् पठितवान् । तावता मन्दिराद् आगतः पितामहः प्रसादं दत्तवान् । "अद्यतन-परीक्षायां त्वं प्रथम-श्रेणीं प्राप्स्यसि" इति आशीर्वादवचनानि सः अवदत्। सन्तोषेण विश्वासेन च रमेशः विद्यालयाय प्रस्थितवान् ।

10) **'सति सप्तमी' प्रयोगेण वाक्यानि योजयत ।** **5**

१) सिंहः सुप्तवान् । मृगाः क्रीडितवन्तः ।

२) बालकेन मोदकानि खादितानि । माता आगतवती ।

३) विदूषकः आगतवान् । छात्राः अहसन् ।

४) विक्रमादित्यः राज्यं परिपालितवान् । शत्रवः क्षीणबलाः आसन् ।

५) सः सभां प्रविष्टः । जनाः कोलाहलं कृतवन्तः ।

11) यथानिर्देशं रिक्तस्थानानि पूरयत । **5**

१) नदीषु गङ्गा _____ (उरु – ईयसुन्/इष्ठन्)

२) बालकेषु राघवमाधवौ _____ (युवन् - ईयसुन्/इष्ठन्)

३) नगरेषु काशीनगरं _____ (प्राचीन – तरप् / तमप्)

४) तयोः _____ (दीर्घ-तरप्/तमप्) मापिकाम् आनय ।

५) तेषु _____ (प्रसिद्ध-तरप्/तमप्) काव्यस्य उपन्यासः भविष्यति।

12) यथानिर्देशं प्रयोगं कृत्वा वाक्यानि रचयत। **5**

१) ज्येष्ठः – आगतः –जनाः- उत्थितवन्तः (सतिसप्तमी)

२) कपयः – सागरं – तीर्णवन्तः (क्तप्रत्यय:)

३) माता – पाचिका - पचति (णिजन्तम्)

४) यूयं – दूरदर्शनं – पश्यन्तः – माता आगता (सतिसप्तमी)

५) कौरवेषु – भीष्मः वृद्ध (ईयसुन्/इष्ठन्)

13) णिजन्तवाक्ये प्रयोज्यकर्तुः द्वितीयाविभक्तिः कदा भवति? सोदाहरणं विवृणुत। **5**

14) अधो दत्त-श्लोके सति-सप्तमी-पदानि सङ्गृह्य लिखत - **2**

उद्योगे नास्ति दारिद्रयं जपतो नास्ति पातकम्।
मौने च कलहो नास्ति नास्ति जागरिते भयम्॥

15) गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत। **5**

युगादिः इत्येषः शब्दः एव ज्ञापयति यत् एतत् दिनं युगस्य आरम्भं स्मारयति इति। यद्यपि कृतत्रेतादीनां युगानाम् आरम्भः अन्यान्यतिथिषु भवति तथापि कलियुगस्य आरम्भः तावत् चैत्रशुक्लप्रतिपदि भवति। तस्मात् एव सा तिथिः युगादित्वेन परिगण्यते। युगादिदिने निम्बपत्र-गुड-सम्मिश्रिणं सेव्यते। जीवने सुखस्य यथा तथा दुःखस्य अपि प्राधान्यं भवेत्। सुखं दुःखं च समभावेन स्वीकरणीयम् – इत्येतं सन्देशं ज्ञापयति गुड-निम्बपत्रभक्षणम्।

१) कलियुगस्य आरम्भः कदा भवति ?

२) अनुच्छेदात् णिजन्तपद-द्वयं चित्वा लिखत।

३) अनुच्छेदात् एकं पदं स्वीकृत्य तस्य णत्व-प्राप्तिं निरूपयत।

४) गुड-निम्बपत्रसंयोगः किं ज्ञापयति।

५) युगादिः इत्येषः – सन्धिं कुरुत।

16) चित्रं दृष्ट्वा कृष्णसुदाम्नोः मेलन-प्रसङ्गं पञ्चभिः वाक्यैः वर्णयत। 5

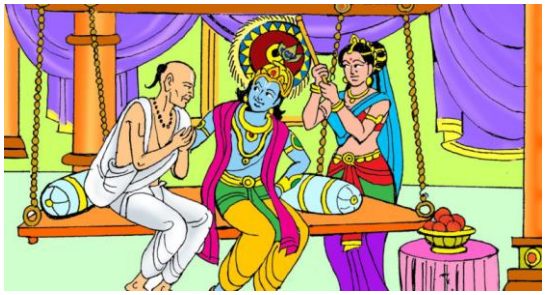

वदतु संस्कृतम् *॥ शुभम् ॥* *जयतु भारतम्*